

12.

Wartości przekazywane przez świat filmu i fotografii

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój duchowy

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Postawa twórcza

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętny odbiór obrazu i zdolność osobistego tworzenia obrazu (mała kamera – filmy autorskie)

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Historia kina i wielość gatunków twórczości filmowej.
- Sposoby realizacji i ukazywania wartości artystycznej obrazu.

- Wpływ obrazu filmowego na kształtowanie się mojej osobowości i wyobraźni.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Rzeczywistość filmowa jest wytworem wyobraźni ludzkiej i owocem ludzkiego talentu.
- Świat i ludzi poznaje się m.in. drogą wzrokową, przez obraz.
- Obraz filmowy i działalność twórcza filmowa niosą wielkie wartości, ale także duże zagrożenia.
- Twórczość człowieka jest odzwierciedleniem jego duchowości.

Zasady

- Oceniam odbierany i tworzony obraz pod względem moralnym.
- Używając kamery (aparatu fotograficznego), jestem odpowiedzialny za to, co przekazuję drugiemu człowiekowi.
- Szukam piękna człowieka i piękna natury w przekazie filmowym, w fotografii.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Należy dyskutować o rzeczywistości filmowej z zachowaniem dystansu moralnego i oceny wartości artystycznych.
- Obrazy utrwalone za pomocą kamery i aparatu fotograficznego pomagają zachować pamięć o przeżytych, istotnych momentach z życia rodziny, małej społeczności (domowa wideoteka, albumy ze zdjęciami).
- Należy popierać zainteresowania i działalność fotograficzną i filmową dziecka.

Zasady

- Razem z dziećmi utrwalamy historię rodziny za pomocą obrazu filmowego i zdjęciowego.
- Zależy mi na tym, by moje dziecko rozwijało się, korzystając z możliwości technicznych obrazu filmowego, zdjęciowego.
- Uczulam dziecko na to, że oglądany film nie może spełniać jedynie funkcji rozrywkowej.

- Dbam o to, aby w domu było wiele zdjęć rodzinnych i pamiątek. Ukazują one historię rozwoju rodziny i wpływają na integrację pomiędzy pokoleniami.
- Często oglądamy rodzinne fotografie i filmy, będące pamiątką naszych wspólnych doświadczeń.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Techniczne możliwości tworzenia i przekazu obrazu (aparat fotograficzny, kamera wideo) są narzędziem wychowawczym i formacyjnym.
- Tworzenie obrazu kształtuje właściwe jego zrozumienie.
- Szkoła powinna mieć możliwości techniczne i dydaktyczne w korzystaniu ze sprzętu rejestrującego obraz.

Zasady

- Organizuję konkursy fotograficzne i filmowe.
- Wspólnie z uczniami oceniam materiał filmowy małych form.
- Popieram działalność kółka fotograficznego.
- Wspólnie z uczniami oglądam najbardziej popularne filmy kinowe i na bieżąco rozmawiam z nimi o ich wartościach: moralnych, technicznych, wychowawczych i artystycznych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczestnicy kółka fotograficznego tworzą film wideo o klasie, szkole lub jakimś wydarzeniu. Przy realizacji filmu biorą udział uczniowie, nauczyciele oraz rodzice. Po wspólnym obejrzeniu dokonujemy oceny dzieła, analizujemy jego wartości artystyczne i moralne. Wspólnie tworzymy naszą klasową galerię zdjęć z wyjazdów, wycieczek klasowych i innych wydarzeń związanych z życiem szkoły i klasy.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Obraz filmowy, zdjęcie to środki do umacniania kontaktów, związków międzypersonalnych¹. Tworzenie obrazu pomaga w rozumieniu relacji międzyludzkich. Własna inicjatywa kulturalna uwrażliwia na drugiego człowieka. Twórczość filmowa mówi o pięknie życia, jego wartościach, podkreśla walory otaczającego

¹ „Wszelkimi sposobami należy wspierać i zabezpieczać produkcję oraz rozpowszechnianie filmów, zwłaszcza przeznaczonych dla młodzieży, które służą godziwej rozrywce, rozwojowi kulturalnemu i artystycznemu. Dokonuje się to przez wspieranie i zespalandzenie wysiłków i inicjatyw szanowanych twórców i dystrybutorów, przez wyróżnianie nagrodami filmów, które według opinii krytyków są godne pochwały, oraz przez popieranie i zrzeszanie kin prowadzonych przez katolickich i uczciwych przedsiębiorców”. DSP 14.

nas świata². Tworzenie własnych filmów i zdjęć rozwija kreatywność dziecka oraz uczy dostrzegania niuansów w otaczającym je świecie.

1.10. ZAGROŻENIA

Tworzony obraz nie ma wartości artystycznych, historycznych, nie przekazuje treści moralnych. Nie wykorzystuje się nowych środków wyrazu do przedstawiania rzeczywistości, pokazywania piękna i dobra otaczającego nas świata. Nie zostaje zarejestrowana historia rodziny i historia własnego życia. Obraz jest tylko odbierany, a nie współtworzony. Nadmiar odbieranych obrazów zakłóca ich prawidłową percepcję.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Począwszy od wieku wczesnoszkolnego, niektóre dzieci używają bardzo zaawansowanego technicznie sprzętu: telefonu komórkowego czy kamery. Warto zwrócić uwagę, że powinno ono uczyć się nie tylko jego obsługi technicznej, ale również wartości merytorycznej tworzonych przez siebie zdjęć czy filmów, a także swoistego *savoir-vivre* u używania tego typu sprzętu. Dzieci powinny za pomocą tworzonych przez nie filmów rozwijać własną kreatywność, nie zaś używać ich do zabijania wolnego czasu i nudy. Dobrze jest, gdy tworzenie filmów odbywa się wspólnie, z całą rodziną, potem zaś jest pamiątką dla wszystkich jej członków w archiwum domowym.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Julian Tuwim (1894-1953), polski pisarz, poeta, autor skeczy, librett operetkowych i tekstów piosenek, tłumacz literatury obcej. Współzałożyciel kabare-

² „Bóg tak pomyślał świat, że w ogromnej mierze dał nam możliwość prowadzenia dalszego ciągu swego dzieła stworzenia do tej miary doskonałości, którą sobie zamierzył. Chociaż dzieła Boże same w sobie są doskonałe, by jednak mogły być odpowiednio użyte, należy je przygotować do właściwego przeznaczenia. I tutaj jest miejsce dla udziału człowieka w dalszym kształtowaniu dzieła Bożego”. S. Wyszyński, *Duch pracy ludzkiej...*, dz. cyt., s. 56-57.

tu literackiego „Pod Pikadorem” i grupy poetyckiej „Skamander”. Publikował w tygodniku „Wiadomości Literackie”. Brat polskiej literatki i tłumaczki Ireny Tuwim. Znany również z literatury dziecięcej. Jest autorem wierszy i opowiadań, m.in.: *Lokomotywa*, *Murzynek Bambo*, *Rzepka*, *Ptasie radio*, *O Grzesiu kłamczuchu i jego cioci*, *Zosia Samosia*, *Okulary*.

Cuda i dziwy
 Spadł kiedyś w lipcu
 Śnieżek niebieski,
 Szczekały ptaszki,
 Ćwierkały pieski.
 Fruwały krówki
 Nad modrą łąką,
 Śpiewało z nieba
 Zielone słońko.
 Gniazdka na kwiatkach
 Wiły motylki,
 Trwało to wszystko
 Może dwie chwilki.
 A zobaczyłem
 Ten świat uroczy,
 Gdy miałem właśnie
 Przymknięte oczy.
 Gdym je otworzył,
 Wszystko się skryło
 I znów na świecie
 Jak przedtem było.
 Wszystko się pięknie
 Dzieje i toczy...
 Lecz odtąd – często
 Przemykam oczy.

J. Tuwim, *Cuda i dziwy*,
 w: I. Tuwim, J. Tuwim, *Tuwim dzieciom*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2012, s. 256-257.

Wiersz Juliana Tuwima, który został przytoczony przy okazji tej wartości, jest pochwałą ludzkiej wyobraźni. Dotyczy to zarówno dzieci, jak i dorosłych.

Za pomocą wyobraźni możemy wyczarować świat, w którym wszystko jest możliwe. Możemy kreować obrazy, które w zwykłym świecie wydają się nierealne. Jest to postawa twórcza, która konieczna jest do tworzenia obrazów, filmów, poezji, muzyki i innych wytworów ludzkiej wyobraźni. Autor wskazuje również na to, że każdy człowiek, aby być twórcą, powinien zachować w sobie dziecięcą radość tworzenia i umiejętność dostrzegania tego, co niezwykle.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Wartości ludzkie i chrześcijańskie, zasługujące na uwagę i pochwałę, można znaleźć nie tylko w filmach odwołujących się bezpośrednio do tradycji chrześcijańskiej, ale także powstających w innych kręgach kulturowych i religijnych, co potwierdza znaczenie kina jako przestrzeni wymiany kulturowej, która zachęca do otwarcia się i do refleksji nad rzeczywistościami obcymi naszej formacji i mentalności. W tym sensie kino pozwala zmniejszać odległości i zyskuje ową szczególną godność właściwą kulturze, która „jest specyficznym sposobem istnienia i życia człowieka i tworzy zespół powiązań pomiędzy osobami żyjącymi wewnątrz każdej wspólnoty, określając międzyludzki i społeczny charakter bytu człowieka”.

Jan Paweł II, *Kino nośnikiem kultury i wartości*. Orędzie na XXIX Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu, (6.01.1995), w: tegoż, *Orędzia Papieskie na Światowe Dni Komunikacji Społecznej 1967–2002*, dz. cyt., s. 202.

Franciszek, Homilia, kaplica w Domu św. Marty, (4.05.2013), w: *Alfabet Franciszka*, dz. cyt., s. 23.

Moglibyście zapytać: „Ojcze, ale jaką bronią można się obronić przed tym kuszeniem, przed tym mamieniem księcia tego świata, przed jego pochlebstwami?”. Bronią jest sam Jezus: Słowo Boże, a także pokora i łagodność. Pomyślmy o Jezusie, kiedy Go policzkują: jaka pokora, jaka łagodność. Mógł ubliżyć, a jednak zadał tylko pokorne, łagodne pytanie. Pomyślmy o Jezusie w czasie Jego męki. Prorok mówi o Nim: „jak baranek na rzeź prowadzony, nie wydał żadnego okrzyku”. Pokora. Pokora i łagodność: to jest broń, której książę świata, duch świata nie toleruje, bo jego propozycje to władza światowa, propozycje próżności, bogactw. Pokory i łagodności nie toleruje.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Gdy patrzę na two niebo, dzieło Twych palców, księżyc i gwiazdy, któreś Ty utwierdził: czym jest człowiek, że o nim pamiętasz, i czym – syn człowieczy, że się nim zajmujesz? Uczyniłeś go niewiele mniejszym od istot niebieskich, chwałą i czcią go uwieńczyłeś. (...) Obdarzyłeś go władzą nad dziełami rąk Twoich; złożyłeś wszystko pod jego stopy (Ps 8,4-5.7)

A dobroć Pana Boga naszego niech będzie nad nami! I wspieraj pracę rąk naszych, wspieraj dzieło rąk naszych! (Ps 90,17).

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

We współczesnym społeczeństwie środki społecznego przekazu odgrywają wyjątkowo ważną rolę w informowaniu, rozwoju kultury i kształceniu. Rola ta wzrasta w związku z postępem technicznym, bogactwem i różnorodnością „przekazywanych wiadomości, wpływem wywieranym na opinię publiczną” (KKK 2493).

Por. KKK 2494; 2495; 2500; 2501; 2513.

IV. LITERATURA PRZEDMIOTU

Franciszek, Homilia, kaplica w Domu św. Marty, (4.05.2013), w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013, s. 23.

Jan Paweł II, *Kino nośnikiem kultury i wartości*. Orędzie na XXIX Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu, (6.01.1995), w: tegoż, *Orędzia Papieskie na Światowe Dni Komunikacji Społecznej 1967–2002*, red. M. Lis, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2002, s. 202.

Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, *Communio et progressio*. Instrukcja duszpasterska o środkach społecznego przekazu, Rzym 1971, Katolickie Stowarzyszenie Dziennikarzy, [online:] <http://www.katolickie.media.pl/index.php/polecane/kosciol-o-mediach/414-communio-et-progressio---instrukcja-duszpasterska-o-srodkach-spoiecznego-przekazu> [dostęp: 17.06.2020].

Reroń T., *Media na usługach moralności chrześcijańskiej*, wyd. Papieski Wydział Teologiczny, Wrocław 2002.

Sobór Watykański II, Dekret o środkach społecznego przekazywania myśli *Inter mirifica*, (4.12.1963), w: tegoż, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 87-95.

Wyszyński S., *Duch pracy ludzkiej*, wyd. Soli Deo, Warszawa 2000.